Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Ndz/1/2020
Identifikačné číslo spisu:	6019200445
Dátum vydania rozhodnutia:	02.06.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:6019200445.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: SLOWAKIAN WOOD, s. r. o., Bazovského 4419/9, Lučenec, IČO: 35 852 941, právne zastúpený: Kováč | Krpčiarová & Partners - advokátska kancelária, s r. o., so sídlom M. Bela 2, Lučenec, IČO 47 253 975, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, so sídlom Lazovná 63, Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 101358673/2019 zo dňa 05.06.2019, o námietke zaujatosti uplatnenej žalobcom voči členovi senátu - sudcovi JUDr. Martinovi Ľuptákovi, PhD. z rozhodovania a prejednávania veci vedenej na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 24S/166/2019, takto

rozhodol:

Sudca Krajského súdu v Banskej Bystrici JUDr. Martin Ľupták nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 24S/166/2019.

Odôvodnenie

O d ô v o d n e n i e

1. Žalobca vzniesol námietku zaujatosti voči sudcovi JUDr. Martinovi Ľuptákovi z dôvodu, že sudca sa už viac krát vyhlásil za zaujatého voči osobe A.. C.. E. G., ktorý je vedúcim sporného Investičného zámeru, v čase pôsobenia JUDr. Ľuptáka na Okresnej prokuratúre v Lučenci (roky 2013-2018). Krajský prokurátor toto priznanie zaujatosti vždy akceptoval.

2. Žalobca ďalej poukázal na to, že JUDr. Martin Ľupták bol zamestnanec Okresnej prokuratúry v Lučenci, ktorá podľa Generálnej prokuratúry a Najvyššieho súdu konala v rozpore so zákonom voči A.D.. E. G., nakoľko uznesením sp. zn. 3Tdo/11/2017 zo dňa 21.03.2018 bola vyslovená nezákonnosť postupu pracovníkov OP Lučenec, teda aj JUDr. Ľuptáka.

3. Námietka zaujatosti smeruje voči JUDr. Martinovi Ľuptákovi aj zo toho dôvodu, že jeho brat H.. A. Z., ktorý toho času pracuje v USA, bol veľmi dobrým priateľom z detstva s pánom H. L., ktorý vlastní obchodný podiel v spoločnosti žalobcu. Ako je zrejmé z výpisu z obchodného registra, časť obchodného podielu je uvádzaná na pani H. L., manželku pána L., ktorí majú bezpodielové spoluvlastníctvo manželov.

4. Žalobca ďalej namietal, že JUDr. Ľupták má otca, ktorá bol (je) v priateľskom vzťahu s pánom A.. C.. E.. G., od 90-tych rokov, keď pravidelne po večeroch spolu hrávali halový priateľský futbal.

5. Podľa žalobcu je JUDr. Ľupták stále pod vplyvom bývalých kolegov z prokuratúry, ktorí ciele v záujme poškodiť osobu pána G., aj jeho projekty, ktorých jeden je predmetom tohto sporného súdneho konania.

6. Vo vyjadrení k vznesenej námietke zaujatosti JUDr. Martin Ľupták uviedol, že už si nepamätá dôvody keď ako prokurátor na Okresnej prokuratúre v Lučenci namietal svoju zaujatosť voči osobe A. C. E. G. vzhľadom k tomu, že jeho trestné veci nedozoroval. Vzhľadom na systém fungovania prokuratúry podotkol, že ak sa namietal Okresný prokurátor v Lučenci, automaticky sa namietala celá prokuratúra. Pána G. nepozná a nepozná ani jeho vzťah k prejednávaným veciam. Tiež uviedol, že nemá vedomosť o tom, že by bola vyslovená nezákonnosť postupu pracovníkov Okresnej prokuratúry v Lučenci a vzhľadom k uvedenému je toho názoru, že nemohlo ísť v žiadnom prípade o jeho osobné porušenie zákona, resp. nezákonnému postupu. K svojmu bratovi A. Ľ. uviedol, že je viac ako 14 rokov mimo Slovenskej republiky, pracuje ako lekár v USA. Osoba H. L. mu nie je známa, podľa jeho názoru s ním neudržiava jeho brat priateľský vzťah, pretože prerušil kontakty na Slovensku. K námietke ohľadom svojho otca sa domnieva, že nemôže byť dôvodom jeho zaujatosti. Jeho otec má 79 rokov, žije s ním v spoločnej domácnosti a na jeho otázku či si pána G. pamätá uviedol, že vzhľadom na odstup rokov a množstvo účastníkov priateľských futbalov si nemôže pamätať jeho osobu. V danom čase pôsobil ako primár Gynekologického oddelenia v Lučenci, teda pozná väčšinu obyvateľov Lučenca, to však neznamená, že má s nimi priateľský vzťah.

7. Podľa JUDr. Martina Ľuptáka pán G. nevie uviesť či má s bývalými kolegami z prokuratúry priateľské alebo nepriateľské vzťahy čo je úplne nemiestne, ako aj to že by bol pod ich vplyvom. Nemá vedomosť o tom, že by sa niektorý člen, resp. zamestnanec Okresnej prokuratúry Lučenec zaujímal o konania či už v prospech alebo neprospech pána G.. Pán G. nevystupuje ako účastník konania a teda vyslovenie námietok považuje za irelevantné.

8.1. Podľa § 87 ods. 1 S .s. p. sudca správneho súdu je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, ich zástupcom alebo k osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti, alebo ak konal, či rozhodoval vo veci ako zamestnanec orgánu verejnej správy.

8.2. Podľa § 87 ods. 3 S. s. p. dôvodom na vylúčenie sudcu správneho súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti.

8.3. Podľa § 90 ods. 1 S. s. p. účastník konania má právo z dôvodov uvedených v § 87 uplatniť námietku zaujatosti.

8.4. Podľa § 90 ods. 2 S. s. p. v námietke zaujatosti musí byť okrem všeobecných náležitostí podania uvedené, proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, kedy sa účastník konania podávajúci námietku o dôvode vylúčenia dozvedel a dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia, ktorých povaha to pripúšťa, okrem tých, ktoré nemôže bez svojej viny pripojiť. Na podanie, ktoré nespĺňa náležitosti námietky zaujatosti, správny súd neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému správnemu súdu nepredkladá. Ustanovenie § 58 ods. 1 sa nepoužije.

8.5. Podľa § 91 ods. 1 S. s. p. námietku zaujatosti je potrebné uplatniť najneskôr do siedmich dní, odkedy sa účastník konania dozvedel o dôvode, pre ktorý je sudca správneho súdu vylúčený. Na neskôr uplatnenú námietku zaujatosti správny súd neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému správnemu súdu nepredkladá.

8.6. Podľa § 91 ods. 3 S. s. p. ak námietka zaujatosti spočíva v dôvodoch podľa § 87 ods. 3, správny súd na námietku zaujatosti neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému správnemu súdu

nepredkladá.

8.7. Podľa § 92 ods. 1 S. s. p. správny súd predloží vec s vyjadrením namietaného sudcu nadriadenému správnemu súdu do siedmich dní od uplatnenia námietky zaujatosti.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) posúdil námietku zaujatosti vznesenú voči sudcovi Krajského súdu v Banskej Bystrici JUDr. Martinovi Ľuptákovi vzhľadom na jeho pomer k veci, k účastníkom konania a ich zástupcom, túto prejednal v intenciách právnej úpravy § 87 a nasl. S. s. p. a dospel k záveru, že nie je zákonný dôvod na vylúčenie dotknutého sudcu.

10. Účelom § 87 S. s. p. citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednávaniu sporu, k nezaujatému prístupu k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní; zámerom je tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Obsahom práva na prejednanie sporu pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie sporu nestranným súdom je len povinnosť prejednať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

11. Pomer k veci ako okolnosť spochybňujúca nezaujatosť sudcu predpokladá situáciu, keď sudca je právne zainteresovaný na výsledku konania. O pomere k účastníkovi alebo k zástupcovi ako okolnosti vzbudzujúcej pochybnosti o nezaujatosti sudcu možno uvažovať, ak sa zakladá na príbuzenstve, či iných kladných alebo záporných vzťahoch sudcu k účastníkom alebo k ich zástupcom. Zákonom predpokladané dôvody podmieňujúce zaujatosť alebo nezaujatosť sudcu na prejednanie a rozhodnutie pridelenej veci musia vyplývať z objektívnych skutočností. Pre vylúčenie sudcu z prejednania a rozhodnutia veci nepostačujú subjektívne pocity, respektíve domnienky účastníka konania, z dôvodu ktorých tvrdí, že má pochybnosti o nezaujatosti sudcu na prejednanie a rozhodnutie veci (ako aj je nepostačujúci subjektívny názor konajúceho sudcu, že sa cíti byť zaujatý na prejednanie a rozhodnutie mu pridelenej veci).

12. Zaujatosť konkrétneho sudcu v prejednávanej veci musí vyplývať z objektívnych okolností podmieňujúcich jeho vzťah k predmetu konania alebo jeho vzťah k účastníkom tohto konania alebo k ich zástupcom. Povinnosť preukázať okolnosti odôvodňujúce zaujatosť konajúceho sudcu na prejednaní a rozhodnutí mu pridelenej veci je na tom, kto vzniesol námietku zaujatosti. Na druhej strane k záveru o tom, že sudca je vylúčený, nie je potrebné, aby bolo preukázané, že je zaujatý. Na vylúčenie sudcu postačuje, ak možno mať so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom, pochybnosti o jeho nezaujatosti, dôvodnosť ktorých musí však vyplývať z objektívne preukázateľných skutočností.

13. Vzhľadom na to, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 87 až § 91 S. s. p. predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), možno sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu skutočne iba výnimočne a z naozaj závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo.

14. Pri posudzovaní dôvodov namietanej nezaujatosti treba mať na zreteli nielen právnu úpravu danú ustanoveniami S. s .p., ale tiež judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESĽP“) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) a napokon aj závery, ku ktorým dospela doterajšia rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

15. ESĽP pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní. Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti dovtedy, kým nie je preukázaný

opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESĽP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúci nie je subjektívny aspekt, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vznikať pochybnosti o nestrannosti sudcu. Uplatňuje sa tu tzv. teória zdania nezaujatosti (viď tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná). Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku).

16. Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanému sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o (ne)zaujatosti zákonného sudcu je, či obava strany sporu je objektívne oprávnená. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno ale chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje z prejednávania a rozhodovania veci.

17. Nestrannosť sudcu je potrebné posudzovať vždy v závislosti od konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria rozhodnúť, či existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca nie je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietať zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú. Len nestranný súd totiž poskytuje stranám rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97).

18. Z ustanovenia § 30 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov vyplýva (o. i.) povinnosť sudcu zdržať sa všetkého, čo by mohlo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov. Sudca musí vystupovať nezaujato a dbať o to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. K stranám je povinný pristupovať bez akýchkoľvek predsudkov. Aj so zreteľom na toto ustanovenie má sudca zachovávať k sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní vždy vecný a profesionálny prístup.

19. K námietkam žalobcu ohľadom zaujatosti sudcu JUDr. Martina Ľuptáka z dôvodu jeho údajných väzieb na pána A. C. E. G. považuje najvyšší súd za potrebné uviesť, že pán G. bol administrátorom a splnomocneným zástupcom spoločnosti SioTech Global, s. r. o.. So žalobcom a ďalšou spoločnosťou Art Pro Plus, s. r. o. uzavrela spoločnosť SioTech Global, s. r. o. Zmluvu o združení a spolupráci zo dňa 05.05.2017 za účelom realizácie projektu - spoločného investičného zámeru. A. C. E. G. teda nie je účastníkom konania vedeného pred Krajským súdom v Banskej Bystrici sp. zn. 24S/166/2019, kde je členom senátu sudca JUDr. Martin Ľupták. Z toho dôvodu nie je možné vzhliadnuť námietku zaujatosti čo do vzťahu k účastníkom konania, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní ako dôvodnú.

20. Pokiaľ ide o možnú zaujatosť sudcu vzhľadom na jeho pomer k veci je potrebné uviesť, že sudca nemôže vykonávať funkciu vo vlastnej veci. Priamy pomer k veci, keď je sudca účastníkom konania, v súdnej praxi nespôsobuje problém. Nepriamy pomer k veci, keď nie je účastníkom hmotnoprávneho vzťahu, ale o tomto vzťahu má vedomosť, je vždy otázkou konkrétneho posúdenia daných okolností. Ďalej môže ísť o prípady, ak by mal sudca vzťah k prejednávanej veci a mal by osobný záujem na prejednávanej veci, alebo ak by bol ďalším účastníkom, osobou zúčastnenou na konaní, prípadne ak by mal v konaní svedčiť ako svedok. Takouto skutočnosťou spochybňujúcou nezaujatosť sudcu môže byť napríklad prípad, ak by sudca verejne vyjadril svoj právny názor k prejednávanej, ešte neskončenej, tzv. "živej" veci alebo ak by mal poznatky o prejednávanom prípade pred samotným prejednaním veci.

21. JUDr. Martin Ľupták nemá priamy ani nepriamy pomer k prejednávanej veci žalobcu, rovnako nemá ani osobný záujem na veci, nie je účastníkom konania a v konaní nevystupuje ani ako svedok. Z námietok prednesených žalobcom žiadna neosvedčuje jeho pomer k veci. Údajné osobné kontakty p. G. s rodinnými príslušníkmi JUDr. Ľuptáka, ktorí s menovaným nemajú preukázaný žiaden osobný vzťah, rovnako námietky týkajúce sa pôsobenia JUDr. Ľuptáka na Okresnej prokuratúre v Lučenci, majú podľa

názoru kasačného súdu skôr špekulatívny charakter ako racionálny, s účelom oddialenia riadneho prejednania veci, v ktorej bol pred vznesením námietky zaujatosti vytýčený termín pojednávania.

22. Vychádzajúc z vyššie citovaných zákonných ustanovení, konštantnej judikatúry a procesných zásad, najvyšší súd v danej veci nemohol považovať dôvody, ktoré uviedol žalobca v námietke zaujatosti zo dňa 19.05.2020 za dôvody pre vylúčenie sudcu JUDr. Martina Ľuptáka člena senátu 24S Krajského súdu v Banskej Bystrici z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 24S/166/2019.

23. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v pomere hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 k § 147 ods. 2 S. s. p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.